

ci fosse il minimo numero di analfabeti. È vero che le nostre città manchino di opere d'arte e di monumenti storici di fronte alla ricchezza artistica delle città italiane; è da ricordare però che noi avemmo per signori la nobiltà tedesca Hein, Kaltenegger, Schwarz, Attems ed altri, mentre ci mancò la fortuna d'incontrare dei mecenati, di cui andavano ricche Roma, Firenze e Venezia. Noi amiamo e ammiriamo i Tuoi grandi, o popolo italiano, Dante, Petrarca, Michelangelo, Leonardo da Vinci, Tiziano, Verdi, Volta, Garibaldi, Cavour e numerosissimi altri, ma permetti che anche questo popolo di un milione e mezzo, che visse mille anni sotto duro giogo straniero, vada superbo dei suoi primi scrittori del secolo sedicesimo Trubar, Dalmatin, Bohorič e più tardi di Vodnik, Prešeren, Gregorčič fino a Župančič, Cankar, Kette, slavisti Kopicar e Miklošič, matematico Vega, compositore Petelin-Gallus, fisico Štefan, pittori Šubic, Jakopič, Grohar e scultore Bernek. Senza esagerare possiamo dire che anche noi abbiamo cooperato secondo le nostre forze modeste alla civiltà e cultura.

Che ci battemmo violentemente con Voi Italiani! Come se fosse stato possibile diversamente allora, quando tutta la Slovenia fu zona di guerra! Io riconosco bene che la vecchia Austria seppe mirabilmente alzare il nostro popolo contro di Voi, per poterlo più facilmente, senza ostacolo germanizzare. Se questo le riuscì in singoli casi, non è da meravigliare. Ma questa opera era già alla sua fine, quando i Vostri duci diedero nuovi incitamenti che aggravarono le ostilità con l'estollere dall'Intesa il patto di Londra che dava quasi un milione dei nostri sotto dominio straniero. Questo fatto convinse il nostro popolo che combatteva davvero per la salvezza della propria terra contro l'imperialismo dei Vostri diplomatici. Fu necessaria forza morale ed entusiasmo grande per gli scopi dell'Intesa che animasse gli spiriti di quella gente che, sangue del nostro sangue, adonta della schiavitù minacciata al nostro popolo, si schierava combattente nelle Vostre file. Il sacrificio di questi non fu senza valore per la vittoria finale dell'Intesa. Quanto giovò alla Vostra armata il sopraggiungere dello Sloveno dr. Pivko, mostrerà appena una futura imparziale storia di questa guerra. Quanti dei nostri prigionieri dai campi di concentramento sarebbero passati volentieri nelle Vostre linee, se loro non si fosse impedito. Così, per poterli rinfacciare un po' più giustamente che, noi, nulla si fece.

Nulla si fece! Gli scritti, che raccolse la „Società dei perseguitati politici“, dimostrano come tanti e tanti dei nostri soffersero in carceri, in luoghi d'internamento austriaci e in fredde regioni germaniche per l'attività nel loro sentimento jugoslavo, antiaustriaco e favorevole all'Intesa. Un gran numero diede la vita per i suoi convincimenti. Non si numerano ancora i martiri del Littorale, del Carso e di gran parte di Carinzia. Anche noi abbiamo i nostri Pellico. Chi potrebbe contare ancora tutti quelli che combatterono e caddero, per l'Intesa, nell'armata russa, in Macedonia e alla fronte occidentale. Jugoslavi americani ed altri. Abbiamo fatto tutto, quanto fu nelle nostre forze, per cooperare alla vittoria degli stati occidentali.

Vedete infine, Italiani, come i Vostri politici taciano ormai sul diritto, sul carattere italiano delle terre occupate e del nostro barbarismo. L'evidenza non si può negare a lungo, non si nasconde per sempre. Adesso si parla soltanto di confini strategici e naturali d'Italia e del dominio assoluto sull'Adriatico. Aperto imperialismo! Altra reazione efficace a questo non puoi opporre, popolo d'Italia, che il dimostrare energico non voler Tu, ciò che è d'altri. Alza la Tua voce e parla! Solo questo aspettiamo da Te. Dolore e danno immenso soffriremo insieme, se così non farai.

Questa parola sarà voce che si perde nel deserto. I grandi dell'Apennino

non permettono che giunga al popolo sedotto lo spirito di verità e di giustizia: Un tentativo era necessario, perché non ci si rinfacci, un giorno, di non aver fatto tutto quanto avesse potuto giovare all'interesse del nostro popolo e ad illuminare il mal informato, ma buono e giusto pubblico italiano.

Pravicoljubni italijanski javnosti.

Narod italijanski! Tvoji sedanji gospodarji, conteji, kapitalisti in militaristi hočejo iz telesa našega naroda iztrgati velike dele. S silo in krivico! Ustanoviti hočejo med Teboj in med nami sovražstvo od rodu do rodu. Trpeli bomo vsled tega mi, trpeli boste Vi. Oni, ki delajo prepis in sovražstvo, bodo pa bogateli in avanzirali. In zato gre. Kaj visokim glavam mar bolest, jok in glad revnih. Da imajo le sami korist.

Zviti so usiljeni Tvoji voditelji, ljudstvo italijansko! Preslepiti Te hočejo, govoreč, da gre o Primorju, Notranjski, Reki, Kanalski dolini in Dalmaciji, za zopetno prisvojitve krajev, ki so bili nasiloma poslovanjeni, da je sveta dolžnost italijanske civilizacije, oslabiti barbarški jugoslovanski živelj in da zaslužimo svojo usodo, ker smo se besno borili proti Italijanom, zaveznikom entente. To so glavne laži Tvojih oficijelnih zastopnikov. Sosednje ljudstvo zvede resnico. Radi pomanjkanja prostora moram govoriti le o slovenskem delu našega naroda.

Zgodovina! Koliko neresnic se je že napisalo v tvojim imenu! Narod italijanski, ne veruj vsega, kar pišejo plačani listi. Poišči resnico sam, in naši boš, da prebiva naš narod po pokrajinah, ki mu jih hočejo vzeti. Tvoji zapeljivci, že od leta 568 dalje, nepretgoma skupna sklenjena masa. Nopristranska povestnica uči, da so se vršili za furlansko ravnino v 6. in 7. stoletju hudi boji med Slovenci in Longobardi, ki so takrat vladali plodni severoitalijski nižini. In kakor zasmeh usode se čuje, da je velikega zgodovinarja Pavla Diakona pred prihodom v Italijo ohranila pred lakoto in zasledovanjem stara gostoljubna slovenska žena. V starih listinah preslavnega Ogleja se čitajo lepa slovenska imena naših mož in žen, ki so že takrat, pred več nego 1000 leti obdelovali zemljo, ki nam jo sedaj hočejo oropati. Trst ni bil nikdar beneški; o Notranjski, Koroški niti govoriti ni treba. To so zgodovinska dejstva. Vse drugo je zlobna potvora. Smešno je govoriti o Rimljanih, katerih redko sejane naselbine je zdrobilo preseljevanje narodov. Če pa Vaši zapeljivci izvajajo svoje pravo na naše ozemlje iz bivše rimske posesti, zakaj potem ne posežejo kar na vse pokrajine, ki leže ob obali Sredozemskega morja. Vse to je bilo nekdanje last rimskega cesarstva. A tako smešen noče postati niti nedosežni imperijalist signor Sidney Sonnino!

Očita se nam barbarstvo. Mnogi izmed Vas ste bili v naših krajih. In zdaj povejte odkrito: Ali ne obdeluje naš kmet svoje grude ravno tako v potu svojega obraza, kakor italijanski? Ali ne dela naš delavec ravno tako v tovarnah, kakor Vaš? Opazili ste gotovo našega pridnega obrtnika, trgovca, videli naše vasi, mesta, naš trud za snago, naše časopisje, knjige, razstave, šege in noše. V čast nam je, da je morala nam sovražna avstrijska vlada s statističnimi podatki znanstveno ugotoviti, da je med Slovenci le 14% analfabetov. Res da niso naša mesta tako polna umetnin in zgodovinskih spomenikov, kakor na apeninskem polotoku. A mi smo imeli za gospodarje nemške plemiče Heina, Kalteneggerja, Schwarza, Attemsa, in nikdar nam ni bila dana sreča, imeti mecene v Rimu, Florenci, Benetkah. — Mi ljubimo in občudujemo Vaše velikane Danteja, Petrarka, Michelangela, Leonarda da Vinci, Tiziana, Verdija, Voito, Garibaldija, Cavourja in nešteto drugih dovolite pa, da je 1 1/2 milijonski, tisoč let zatirani narod ponosen na svoje prve pisatelje iz 16. stoletja Trubarja,

Dalmatina, Bohoriča, pesnike Prešerna, Župančiča, Cankarja, Ketteja, slavista Kopicarja in Miklošiča, matematika Vego, skladatelja Petelina Gallusa, fizika Štefana, slikarja Šubica, Jakopiča, Groharja, kiparja Bernekera. Brez pretiravanja lahko rečemo, da smo po skromnih svojih silah le nekaj pripomogli k pomnožitvi civilizacije in kulture.

Besno da smo se proti Van borili! Kakor da bi mogli drugače v času, ko je bila cela Slovenija vojno ozemlje. Priznavam pa rad, da je stara Avstrija razumela sčuvati naše ljudstvo proti Vašem, da je mogla tembolj nemoteno germanizirati. In če se ji je v posameznih slučajih posrečilo, kdo bi se temu čudil. A njena umetnost je bila že pri kraju, ko so Vaši voditelji dali novo spodbudo temu hujskanju s tem, da so izsilili od zaveznikov londonski pakt, ki je izročil skoraj milijon ljudi našega rodu tujemu gospodstvu. Zdaj so bili naši ljudje uverjeni, da se bijejo res za svojo zemljo proti imperijalističnim nakanam Vaših državnikov. In nadčloveškega premagovanja in navdušenja za cilje entente je bilo treba, da so se kljub nakani zaslužnja našega naroda bili v Vaših vrstah ljudje, ki so kri naše krvi. In njih delo za konečno zmago entente ni bilo brez pomena. Koliko je koristil Vaši armadi Slovenec dr. Pivko s svojim prebegom pri Carčanu, bo pojasnila šele bodoča objektivna zgodovina te vojske. In koliko naših vjetnikov v taboriščih bi bilo še vstopilo v bojujoče se Vaše vrste, če bi jih ne bili Vaši mogotci nalašč ovirali. Seveda, sicer bi nam ne mogli očitati, da nismo nič storili za svojo osvoboditev.

Nič storili! Spisi, ki jih je zbralo „Društvo političnih preganancev“ dokazujejo, da je okroglo 1000 naših ljudi trpelo po ječah, avstrijskih internacijskih taboriščih in v mrzli sovražni nemški tujini za svoje jugoslovansko protiaustrijsko, ententofilsko mišljenje in delovanje. Precejšnje število je dalo življenje za svoje prepričanje. In v tem številu niso všteti naši ljudje na Primorskem, Notranjskem in večini Korotana. Tudi mi imamo svoje Silvije Pelliche. In kdo prešteje one, ki so se bojevali za in tudi padli za entento v ruski armadi, v Macedoniji in na zapadni fronti (Jugoslavi iz Amerike). Razmerno s svojim številom smo za zmago zapadnih držav storili vse, kar je bilo v naši moči.

Sicer pa lahko opazaj, italijansko ljudstvo samo, da Tvoji zapeljivci ne govore več o pravicah, o italijanskem značaju zasledenih pokrajin, o našem barbarstvu. Dejstva se ne dajo za vedno utajiti. Zdaj je govor le o strateških in naravnih italijanskih mejah, o izključnem gospodstvu nad Adrijo. Čist neprikrit imperijalizem! Tega ni možno drugače streti nego da pokažeš, pošteni italijanski narod, na jasen način da nočeš nič tujega. Dvigni svoj glas in govori! Samo to pričakujemo od Tebe. Bolelo nas bo in neizmerna škoda bo za oba soseda, če se to ne zgodi.

Moj glas bo vpiločega v puščavi. Mogotci apeninskega polotoka ne dopuste, da bi prišli do njih zapeljanega ljudstva glas resnice in pravice. A vsaj poskus se je moral napraviti. Da nam ne bo mogel nikdo očitati, da se ni storilo vse, kar je bilo potrebno v interesu našega naroda in v informacijo slabo poučenega, a v bistvu dobrega, blagega in pravicoljubnega italijanskega ljudstva.

Vzrok deportacije škofa Mahničja.

Mahnicev protest proti italijanskemu nasilju.

Splošno je znano dejstvo, da veliko francosko svetovno časopisje prezra in ne omenja nikdar o italijanskih nasilstvih v jugoslovanskih zemljah, zasledenih po Italijanih. Nečuvence deportacije škofa Mahničja niti omenjali niso, edini „Journal des Debats“ je priobčil o tem obširno poročilo ter

omenjal, da je bil vzrok deportacije spomenica, ki jo je škof Mahnič naslovil in poslal mirovni konferenci. V tej spomenici vladika ostro protestira proti nasilstvu Italijanov proti jugoslovanskemu jeziku v cerkvi in med drugim veli:

„Nadejali smo se, da pride k nam prijatelj, zaveznik, branitelj narodnega miru, a prišel je semkaj — tlačitelj. Jaz, kot škof, apeliram proti takemu postopanju v svojem imenu, v imenu svojega klera in svojega naroda na slavno mednarodno sodišče... Bog je blagoslovil orožje braniteljev svobode. Najdragocenejšo dobro naroda je sloboda vere in vesti. Prokletstvo vsem nasilstvom, ki se drznejšo vtomiti v hram Gospodov z mečem v roki!

Kot pastir trpečega naroda, kateri si je ohranil s težkimi mukami svoj obstanek za časa tiranstva nemško-avstrijske centralizacije, dvigam svoj protestni glas. Protestiram v imenu zakona, ki odmeva iz pete in sedme zapovedi dekaloa: Ne ubijaj! Ne kradi! — Po dolgem robovanju pod nemškim, madžarskim in turškim jarmom Jugoslavi enkrat zaslužijo, da začno živeti življenje, dostojno naroda, kateri je skozi stoletja prelivaval kri za krščansko kulturo in svobodo Evrope. — Jugoslavi ne bodo nikdar dovolili, da se odtrga od njih telesa le en ud. brez katerega bi bilo nemogoče njih življenje.“

Iz zasedenega ozemlja.

„Italia o morte.“

pi Reški renegati, katerih rodbinska imena pričajo o pristnem italijanskem pokoljenju, prirejajo v Opatiji in Volovski patriotične harlekinade za italijanstvo naše Istre. Pripeljejo se s parobradom za Reke v Opatijo, kjer njih sprejme naročena mularija, ki vpije na vse pretege: „Viva Italia! Abasso la Jugoslavia! Italia o morte!“

Pred kratkim časom so se pripeljali reški renegati v Opatijo. Ko so se izkrkali, jih je pozdravila slabomna Elvira Märzthal, sesira pokojnega Adolfa Märzthala, ki je bil zaveden Hrvat. Vpila je na ves glas: Italia o morte! „Manifestantom“ je prišla naproti kočija, v kateri so sedeli francoski oficirji. Elvira je v svoji zbesnelosti zagnala konju v oči korojandole in vpila proti francoskim oficirjem: Italia o morte! Konj se je splašil, vrgel Elvira na tla in jo udaril tako nesrečno s kopitom po glavi, da je kmalu nato umrla. Ta dogodek je močno uplival na vse navzoče in na celo okolico. Mesto Italije je šla torej v smrt! Pravijo, da se od tega časa renegati zelo bojijo božje kazni in da nihče več ne vpije: Italia o morte!

Žalostna usoda naših ljudi v zasledenem ozemlju.

Kakor znano, so Italijani odvedli v Italijo vso našo inteligenco. Ljudstvo je brez narodnih duhovnikov in učiteljev. Vse polno naših ljudi zdihuje po ječah: moški, ženske in celo nedorasli otroci. Nihče jim ne more pomagati. Otroci in žene zaprtih živijo v največji bedi. Italijansko vojaštvo zasramuje naše ljudi, onečašča naše žene in dekleta, toda pomoči ni od nikoder! Žalostna usoda.

Mirovna konferenca.

Italijanski socialisti proti nasilnemu miru.

„Berliner Tageblatt“ poroča iz Lugana: V Milanu je bilo veličastno protestno zborovanje proti nasilnemu miru. Neki socialistični poslanec se je v svojem govoru izrazil: „Vest vsoljnega sveta se upira pogodbi.“ Izdajatelj „Avantija“ ožigosa dejstvo, da se ravno demokratični narodi najbolj odlikujejo z ropom dežela.

Izpremembe v italijanski mirovni delegaciji.

V sestavi italijanske mirovne delegacije je nastopila izprememba: Salandro je nadomestil Crespi in Marchesa Salvago Raggi Marchese Imperiali.

Meje med češko in poljsko državo. „Moravsko-Slezski Dennik“ poroča: Francoske vesti prinašajo podrobnosti, ki se tičejo meja češke in poljske države. Po teh vesteh pripade del pruske Šlezije poljski državi. Nikdar v zgodovini se niso prepirali Čehi in Poljaki za ta kraj. Poljaki nimajo niti jezikovnih, niti zgodovinskih, niti gospodarskih pravic do tega ozemlja. Poljski državi pripade baje Bohumin in šest rovov karvinskega in ostrovskega okrožja. Po drugih virih dobe Poljaki železniško progo Bohumin-Jablonka s Tešinom, dalje Ostrovo in v kritje železnice 16 vasi, ki leže ob tej progji.

Finančno vprašanje bivše Avstrije — najtežavnejše.

Iz poročil pariškega časopisja je čimdalje jasneje razvidno, da je glavni vzrok zakasnitve pri izročitvi mirovnih pogojev iskati v težkočah, ki jih povzroča rešitev avstrijskih finančnih vprašanj. Sedaj hočejo vprašati „dediče“, preden predložijo pogodbo nemško-avstrijskim delegatom. Vprašanje o razdelitvi predvojnega dolga povzroča primeroma majhne težkoče, ker se strinjajo vsi zastopniki v tem, da se izvede razdelitev po načelu davčnega plačevanja stari državi. Mnogo težavnejša je rešitev vprašanja vojnega dolga, ker se zastopniki osvobojenih dežel branijo, prispevati za vojno, ki jim je bila vsiljena. „Matin“ pripominja, da bodo glede tega vprašanja zaslišali dr. Kramača, ki je bil 17 let predsednik proračunske komisije avstrijske zbornice.

Strogi vojaški mirovni pogoji za Nemško Avstrijo

Pariz, 25. maja. (ČTU). V mirovni pogodbi z Avstrijo bodo vojaški pogoji zelo strogi. Skupno število vojaštva ne sme presegati 15.000 mož; razen tega se zahteva tudi izročitev celokupnega vojnega materijala. (LDU)

Politični pregled.

p Nemškutarija in dostojnost. Včeraj je priobčil „Slov. Narod“ neki protest proti nedostojnemu, malenkostnemu in skoraj da denuncijantskemu tonu, katerega se poslužuje zadnji čas skoraj vse naše časopise v „boju“ proti nemškutariji itd. Poleg zdrave misli vsebuje protest tudi precej misli, ki smo jih bili vajeni v bivši Avstriji. Da, da, resno in odločno delo nam bo pridobilo ugled in bo narodu kakor državi v čast in korist!

p Lužički Srbi. Vprašanje Lužičkih Srbov v Parizu še ni rešeno. Vesti, da postane Lužička Srbija neodvisna država pod pokroviteljstvom čechoslovaške so neresnične.

p Klic Slovenije. Pod tem naslovom priobčujejo beigradske „Večerne Novosti“ članek, ki se konča: Noben Slovenec ne bo dovolil, da se od njegove grude loči samo en kosček. Ako ne pomagajo Slovincem zavezniki, tedaj si bodo pomagali sami.

p Politični kurz v Bolgariji. Sofija, 25. maja (ČTU). Sestava novega ministrstva Teodorova pomenja, da je bolgarska politika močno krenila na levo. Politični pomen kabineta je v tem, da maloštevilni zastopniki demokratske stranke izstopijo iz vlade. V novem ministrstvu so člani kmetske stranke Sambulov, Dragijev, Stankov, dva socialista: Sakasov in Pashuhov, radikalec Mosijurkov, razen Teodorova še en zastopnik narodne stranke Madjarov in vodja napredne liberalne stranke dr. Danev. Najpomembnejša osebnost je Madjarov, znan po svoji opoziciji proti bulgarski vojni politiki l. 1915. Takrat je Madjarov kot bolgarski poslanik v Petrogradu svojo listino kralju Ferdinandu enostavno vrgel pred noge. Pričakujejo, da bo imel dosti moči, da bo kaznoval vse one vojaške osebe, ki so se v času bolgarske okupacije pregrešili proti mednarodnem pravu in človečnosti.

p Ustavljen list. „Istina“ ki je izhajala v Osijeku, je ustavljena, ker je pisala proti državnemu interesom.

p „Radniške novine“ v Osijeku smejo zopet izhajati.

p Italijanske oslarije. „Pravda“ poroča, da italijanska misija v Belgradu briše s potnih listov za potovanje preko Italije iz naslova besedi „Hrvata i Slovenaca“ in pušči samo „Kralj Srba“. Bodo morali pač še kaj drugega zbrisati Italij. komedijanti!

p Italijani proti Čehoslovakom. Če smemo verjeti časopisnim vestem, se je razmerje med Čehoslovaki in Italijo v zadnjem času precej spremenilo. Odkar branijo Čehoslovaki naše pravične zahteve, je začela Italija intrigrirati tudi proti Čehoslovaški državi potom diplomacije ob priliki mirovne pogodbe z nemško Avstrijo.

p Za predsednika Narodnega kluba si je izbral klub enoglasno dr. Matka Laginja.

p Nov italijanski dnevnik v Trstu. V Trstu je začel izhajati nov nacionalistični dnevnik „L'Era Nuova“. Urejuje ga Francesco Paolini.

p Politika in poezija. Maurice Maeterlinck, znani belgijski pesnik, je pisal profesorju Edvardu Susmelu na Reki — katerega zgodovina Reke je lani vzbudila hudo kritiko med pravimi reškimi Italijani — pismo, v katerem pravi med drugim: Nikdar se ne sme pomišljati med barbarstvom in kulturo. In tu gre za izročitev tisočletih sinov plemena Italije mnogo nižji kulturi. Bilo bi zločinstvo; ako ne bi dobila Italija, ki je pripomogla do končne zmage, Reke. Tudi če bi bili dvomi, bi morali priznati z zaprtimi očmi našim odrešiteljem vse, kar zahtevajo. Škoda, da se je Maeterlinck, katerega smo tudi Slovani tako poveličevali v njegovi simbolični umetnosti, tako ponižal v naših očeh!

Pokrajinske vesti.

kr Čiščenje. Gostilne Karla Aubla in Karla Schifkote pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah je oblašt zaprla. Iztotako gostilno B. Golob pri Sv. Marjeti, A. Eckerta in S. Procha v Krčevini. V Studencih pri Mariboru je okrajno glavarstvo zaprla gostilno Vlahovič, ker so imeli mariborski vsenemci tam svoje konference. Policija je zaprla gostilno Senekowitsch v Mariboru. Dosledno in temeljito tudi še v naprej!

kr Sv. Lenart v Slov. Goricah. Policijska oblast je zaprla nemčurske gostilne. Pred vojno so naši nemčurski gostilničarji s točenjem žganja zastrupljali naše ljudstvo, med vojno pa so se zbirali v njihovih gostilnicah vsi protislovanski elementi — renegati in tudi marsikak „narodni“ Slovenec a la notar Stupica je znosil tja svoje od slovenskega ljudstva zaslužene groše.

kr Račje. Pribilo se je že, da službuje v Račah na železniški postaji iz Maribora odslovljen uradnik Kottnig, da si še tako podaljša ugodno življenje v tej tako osvraženi Jugoslaviji. Prav ravno ta mož, da ostane med nami, saj ima v Račah ugodno stanovanje, po protekciji pa še povrh masine dijete, ker je menda vojska prehitro končala njegove založbe. Porabi dano mu priliko izborna, vžari se vsak prost dan v Maribor po informacije ter ohranjuje zvezo tukajšnjih nemčurjev z nemško avstrijskimi nebesi. Kujejo se naklepi za bodočnost, v kateri pričakuje krasnega mesta v tem kraju, kakor hitro ga bodo zasedle nemške tolpe. Kmetijska zadruga ostane po njegovi milosti, ravno tako opekarna in drožna tovarna, dobijo le novo lice — nemške napise. To je vse dogovorjeno z njegovo boljšo polovico, da mora tudi ona informirati svoje „sestre“ in „brate“, ako je ravno gospod v službi, da ostane vedno dobro poučena cela nemčurska zalega odslovljenih poštarijev, učiteljev in reci zdravnikov v Račah. Ko pa dosežejo zmago, zidali bodo takoj veliko Südmarkino šolo, katero bo podpiral tudi iz tovarne Tarnowsky ter par železniških uslužencev. Jegitschev Franci se veseli radi prekega soda; rekel je: „Jugoslaven haben Standrecht, sie sollen sich nur gegenseitig erschiessen,

auf Deutsche trauen sie sich so nicht“. Zakaj pa je šel Hail čez mejo, Kottniga pa se torej drži? Mogoče veeo v Ljubljani za vzroke — odgovor bi nas zanimal!

kr Ptuj. Ustanovni občni zbor ko izumnega društva za ptujski okraj se vrši v nedeljo 1. junija v Narodnem domu. Vabljeni so posebno gg. duhovniki, učitelji, uradniki in drugi nameščenci iz celega ptujskega okraja. Pravila konzumnega društva so na ogled v Narodnem domu.

kr Iz Ptujaja. Višji šolski svet je odslovlil nemško učiteljstvo iz naših ptujskih šol, ter ga nadomestil s slovenskim, kar gotovo odobrava vsak narodno čuteč Slovenec. Dobili smo zadoščenje za stoletne krivice, ki so se nam godile na polju šolstva. Imamo pa še na naših slovenskih šolah ptujskega okraja nekoliko šolskih voditeljev, katere je nastavil nekdanji Straschill. Dokler smo bili pod staro Avstrijo, so se nekateri slovenski listi zgražali nad nasilstvom Strašilovim in Dreflakovim in nad onimi ambicioznimi ljudmi, ki so se trudili, da si z raznimi obljubami pridobe milost Strašilov in — nadučiteljsko mesto. Zavedno slovensko učiteljstvo pa je moralo mirno prenašati, kako se ga je preziralo in zapostavljalo. Danes v kraljevini SHS. pa se nikdo ne gane, da bi se poravnale krivice, ki so se godile slov. učit. pod Strašilovim režimom. Seveda nekdanji vetrogončici so danes „dobri“ Slovenci. Kdor je tako naiven, da jim verjame, in to zadočša, da še lahko danes sedijo na svojih starih mestih — in vzgajajo vrle Jugoslovane — seveda, saj so si že predrugačili učne načrte. Sploh pa zavzema danes v Jugoslaviji marsikateri velik Slovenec in Jugoslovan važno mesto, za katerega se prej ni vedelo, da li je Kitajec ali Hebrejec. Danes se od slov. učit. ne zahteva samo, da ugotovi paragrafu in načrtu, potrebno je, da vzbuja v otroških srcih žar ljubezni za vse kar je slovensko, osobito pa za vse, kar je jugoslovansko. Pa so li ti razni staroavstrijski vzorci sposobni za tako delovanje? Ali nam je potrebno, da boljše vike še vzgajamo? Ali ne zadočša, da si držimo še staro avstrijsko orožništvo in organizatorje — Jungschützov?! Politika in koncilijantnost, da se milo izrazimo, da skupaj zelo klaveren rezultat. Tudi tu je tieba čistiti, da se ne zadušimo v smradu, ki ga širi kadaver propale Avstrije. Dokler bomo jahali starega šimelna, Slovenci ne bomo prišli na konja.

kr V Rogatcu imamo sedaj slovenskega poštarja, a poštni pečat pa je še Rohitsch. Tako je tudi v Ptuj. Ni se tedaj čuditi, ako reče Hrvat: Idem v Rohitsch ali Pettau, mesto v Rogatec, Ptuj.

kr Rogaška slatina. Kakor se je že po naših časopisih naznanilo, so sklenili rogaško-slatinski rodoljubi na svojem zadnjem zaupnem sestanku čimprej ustanoviti v narodno-izobrazovalne svrhe „Čitalnico za Rogaško Slatino in okolico“, katera bo di v vsakem oziru nad strankami. Z združenimi močmi naj delujejo vsi pravi je res narodno čuteči možje in žene. Združitev in skupno delo je za naš tukajšnji narodni živelj tem pomembnejša, ker je v Slatini in Rogatcu predvsem malo število zavedno narodno čutečih mož na eni strani, na drugi strani pa je sveta narodna dolžnost, da naše tukajšnje ljudstvo predvsem izirgamo iz objema internacionalne, breznarodne socialne-demokracije, pod katere okrilje se je zateklo vse tukajšnje, kakor tudi rogaško strupeno in fanatično nemško tlarstvo, katero ima skupno z socialdemokracijskimi matadorji svoje zaupne sestanke, kjer se na tihem delu, je in organizira proti obstoju naše mlade, od nas toliko in toliko sto let zaželjene in sedaj faktično obstoječe države Jugoslavije.

kr Št. Jur na j. ž. Na tukajšnji šoli se še blišči napis: „Cesarja Franca Jožefa I. jubilejna ljudska šola“. Ali se pusti morda ta napis zato, da

bi se ljudstvo spominjalo tlačiteljev Slovencev, Habsburgovcev ter še morda za nje molilo? Tudi „Jubilejne“ mlekarnarke bi ne bilo treba, zadostovala bi samo „mlekarna“. Mislimo, da bi bilo v prid državi, ako bi višji krogi poskrbeli odstranitve zgorej omenjenih napisov.

kr Celje. Gre, pa še ne tako kot bi želeli. V soboto je bil izgnan znani hujskač Bechini, toda razni Kotziani, Roščanzi in drugi odpuščeni uradniki in učitelji se še vedno šopirijo po lepih obširnih stanovanjih, naš uradnik pa se mora zadovoljiti z vsako luknjo, če hoče imeti streho nad glavo. Sicer pa moramo nasloviti eno tudi na naše sodišče, Uradni jeziki je samo slovenski in če se celjski advokati nočejo naučiti slovenščine — naj ne iščejo kruha in zasluzka pri nas. Neodpustljivo pa je, da naši slovenski ljudje z njimi uradno občujejo nemški. To ni noben takt in nobena obzirnost, to je omalovaževanje slovenskega jezika, to je narodna nezavednost. Menda ni preveč, če zahtevamo, da dotični gospodje vsaj v besedi pokažejo, da so Slovenci.

kr Slov. Gradec. Iz zanesljivega vira smo dobili poročilo, da je bil okrajni glavar dr. Ipavac od vojaškega poveljnika Bleiweisa prisiljen zapustiti Slov. Gradec. Glavarju se dela krivica, ako se trdi, da je zbežal.

kr Notar v Slov. Gradcu. Notarski kandidat Ferdo Križan je imenovan za namestnika odslovljenega notarja dr. Hans Winklerja v Slov. Gradcu in je začel posloovati dne 22. t. m.

kr Kako je Nemka porodila — prašiča. „Murska straža“ poroča: Ta čudež se je zgodil pred par dnevi v Spilju. Ženski iz lačne nemške dežele, ki je bila na visoki stopinji nosečnosti, je menda postalo slabo, pa so jo spravili v posebno dvorano, kjer se je kmalu na to odigral čuden prizor: ženska je brez posebnih bolečin postala precej drobnejša v pasu, skozi druga vrata pa so nesli obmejni pazniki lepo, pitano — prase. Ne vemo sicer, kaj se je zgodilo z novorojenčkom, toda mislimo si lahko, da so babice in botri — snedli z prav dobrim tekom. Znamenje časa!

Mesto epigrama.

?

Koliko državnega posojila je podpisala ona gospoda, ki si je gotov čas napolnila svoje blagajne v ime „rodoljubja“?

Koliko državnega posojila so podpisali častniki, ki so preživeli bojni vihar na varnih postojankah v zaledju?

Koliko državnega posojila so podpisali trgovci-dobavitelji, ki so se, oproščeni vojaške dolžnosti, povzpeli do blagostanja?

Koliko državnega posojila so podpisali industrijalci, katerih podjetja so delovala vso vojno in jim donašala milijone?

Dnevne vesti.

dn Članek „Resnicoljubni italijanski javnosti“ priobčujemo v italijanskem in slovenskem jeziku. Današnje število pošljemo v več sto izvodih v Švico in Pariz, da izve italijanska javnost, da naše ljudstvo ne sovraži italijanskega naroda, ampak le njegove imperijalistične voditelje. **dn Sprejem prestolonaslednika.** Za predpriprava dela za slavnostni sprejem regenta Aleksandra v Ljubljani je določila deželna vlada za Slovenijo primeren kredit.

dn Imenovanje. Računski asistent Matija Švigelj pri okrajnem glavarstvu v Ptujju je imenovan računskim oficijalom X. čin. razreda.

dn Smrt za domovino. Istrski pesnik Ante Kalac, znan pod psevdonomimom Nadan Zorin, je šel na svoje stare dni v Pariz, da posveti tam svoje zadnje moči za odrešitev jugoslovanske Istre. Po dolgem in mučnem potovanju pa je našel stari pesnik v Parizu — smrt. Celo svoje življenje je deloval za jugoslovansko Istri: od časa narodnega škofa Dobriča do mirovne konferenec v Parizu. Preživel je veliko preganjanj s strani fanatičnih Italijanov, ki so ga ob priliki hrvatskih občinskih volitev v Pazinu hoteli celo ubiti. Znana je njegova pesem: „Predobri Bože — za moju Istru, zemljo milo, — za njen te molim slavski rod.“ In za svojo in našo Istro je dal svoje življenje v daljnem Parizu, ki hočejo izročiti to zemljo našemu sovražniku — nenasičnemu Italijanu.

dn Dr. Ante Mandić, odvetnik v Opatiji, član Jugoslovanske odbora se je vrnil iz Londona z Zagreb. Dr. Mandić je med vojno do ruske revolucije agitiral za našo stvar v Petrogradu, pozneje pa v Londou, Parizu in Zenevi.

dn General Gjuro Dokić — poveljnik jadranske divizije. V Splitu je prispel iz Dubrovnika na parniku „Petka“ general Gjuro Dokić, poveljnik jadranske divizije. Posetil je predsednika pokrajinske vlade dr. Krstelja.

dn Nehvaležnemu občinstvu sporočamo, da bomo zasledovali vsakega, kateri bi obrekoval ali žaljivo govoril čez naše brate, kateri so nam prišli v tem obupnem in skrajnem času na pomoč ter bomo vsakega javili dotični oblasti in zahtevali, da se ga najstrožje kaznuje. Legijonarji.

dn Pravne študije — izpraševalna komisija. V Ljubljani se ustanovi izpraševalna komisija za pravoslovni in za državoslovni državni izpit. K izpitom se bo pripuščalo le one, ki so dovršili pravoslovne in državoslovne študije na vseučilišču v bivši Avstriji ali v Zagrebu ter se izkažejo o tem v absolutorijem. Izpiti se vrše v slovenskem ali srbohrvatskem jeziku.

dn Osebnih intervencij pri podpredsedniku dr. Žerjavu. Prihodnje 14 dni podpredsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Gregor Žerjav radi preobloženosti z drugimi posli ne bo sprejemal nobenih osebnih intervencij in obiskov. Kdor ima kako željo, naj jo pisмено sporoči na naslov podpredsednika. Načeloma naj se vsakdo obrača v vseh stvareh na resortne pooblaščenec, pri čemer se posebno na to opozarja, da je za razdelitev premoženja in v okviru predpisov ministrstva pristojen oddelek za razdelitev premoženja, vodja gospod Hayne, ki je podrejen posebni komisiji, kateri načeluje gospod Pirnat. Vse druge stvari, ki se tičejo premogovnikov v Sloveniji, rešuje za vlado urad za nadzorstvo montanskih obratov, Stari trg 11 a, načelnik g. Mohor Pirnat; vse sekvestracije sploh, nadzorstvo obratov opravlja oddelek za trgovino in obrt, Deželni dvorec, načelnik dr. Marja. Nadzorstvo veleposestev opravlja poverjeništvu za agrarno reformo, načelnik dr. Lukan. Izvoznice in uvoznice in daja belgrajska centralna uprava, načelnik dr. Slokar, po posredovanju podružnice v Ljubljani, Turjaški trg.

dn Shod samcev v Ljubljani, ki je bil za preteklo nedeljo na 11. uro pred Tivoiški grad sklican, je bil zelo številno obiskan. Udeležilo se ga je zelo mnogo gospodov, pa še več je bilo — nežnega spola. Gospodične so zagrozile, da razbijejo shod po slavni vzorcih, ki so jih že tolikokrat poдалe politične stranke na svojih shodih, če gospodje samci resno mislijo skleniti nameravano resolucijo, da nobeden ne vstopi v zakonski stas, če vlada res upelje davek na šamce. Gospodje samci kot galantni kavalirji niso hoteli nastopiti z bruhajalno silo napram nasprotnicam, kakor to delajo robati politični nasprotniki na političnih shodih, temveč so preložili svoje

zborovanje. Tako je zmagal za enkrat — nežni spol, a gospodje samci pa pravijo, da to ni odločilna zmaga, kajti kdor se nazadnje smeje, se najbolje smeje. — Shod samcev se sklilje kmalu zopet, a po § 2 društvenega reda, t. j. da se ga bodo smeli udeležiti samo — povabljeni.

dn Mestna kopel se je pred kratkim otvorila brez vsakega naznanila v časopisju. Naval na isto je tak, da sploh ni mogoče priti na vis o. Poleg tega pa imajo uvedne tam še vedno malomestne, špisarske „uradne ure“. Kopel se odpre neredno, včasih ob osmih, včasih ob devetih dopoldne. Zapre pa redno že pred trideletjem na 12, ker grede „jest“. Popoldne se odpre včasih ob 3., včasih tudi kasneje „če je voda“. Zapre se pa zopet ob 6. zvečer. Mnogo uradnikov in nastavlencev, ki imajo službo od 8.—12. dopoldne in od 2.—6. popoldne na ta način sploh ne more nikdar priti do kopelji. Hodim že 10 dni, tudi v drugih urah gledat, pa ne pridem nikdar na vrsto. Zato bi bilo skrajno potrebno, da ostane kopel tudi čez opoldne, kakor je to v večjih mestih, n. pr. v Trstu običaj redno odprta. Saj „je voda“ in med tem se ne bo shladila. Tudi bi opozorili magistrat, da se naj tam uvede malo več reda in snage in da se tistega debelega kopalniškega uslužbenca pouči, naj bo vjudnejši z obiskovalci, ker je on radi istih tu in ne občinstvo radi njega. Sicer je pa skrajni čas, da se v tej zadevi enkrat kaj ukrene, kajti kje naj se človek koplje, ko ne pride v tem kopalnišču nikdar na vrsto. Priporočali bi, da se kopel v nedeljo in v praznikih rezervira izključno za delavske sloje, od 12. do 2. popoldne ob nedeljah pa le za vojake pa bo hitro red. Ali bi ne kazalo, da se tudi že vendar enkrat odpre kopel pri Slonu? Mislimo, da bi se tisti baje defektni kotel že davno lahko popravil. Tvirki Tönnies in Žabkar bodeta vendar zmogli napraviti kaj takega. Terej prosimo!

dn Maturanti pazinske gimnazije. LDU Reka, 26. maja. Pazinska hrvaška gimnazija je bila še početkom meseca maja zatvorjena. Ker je še več dijakov, ki niso dovršili gimnazije, je dovolil tržaški guverner, da maturanti in drugi dijaki naredijo izpite na italijanski gimnaziji, vendar pa v hrvaškem jeziku.

dn Zagonetna smrt. Minulo soboto je prišla v Ljubljano posestnica Marija Modic iz Nove vasi na Blokah. Imela je s seboj precej denarja, okrog 1000 kron. V družbi dveh žensk in treh gospodov je popivala po ljubljanskih zakotnih gostilnah in nazadnje v Stritarjevi kavarni. Okrog polnoči je vesela družba prišla do jubilejnega mostu. Na Šentpetrskem nasipu ne daleč od kavarne „Central“ je Marija Modic izginila; iz Ljubljanice so se še čuli glasni kliki na pomoč. Policija in rešilna postaja sta takoj intervenirali, a šele v nedeljo zjutraj ob 5. se je posrečilo potegniti Marijo Modic iz Ljubljanice. Denarja pri njej niso našli. Policija ta slučaj zagonetne smrti zasleduje z vsa natančnostjo. Doslej je bila zaslšana ena oseba. Stvar je zelo nejasna in težavna.

dn Za knjižničarja zagrebške vseučiliške knjižnice je imenovan prof. Dr. Artur Schneider.

dn Za velikega župana v Zemunu je imenovan regent dr. Milana Kosinca, dosedanji velikega župana v sremski županiji.

dn Najnovejši način „brezobzirne, odkritosrčne in lojalne kritike“ priobčuje mariborska „Straža“ v članku: Slovensko gledališče v Mariboru.

dn Imer a porotnikov za drugo porotno zasedanje, ki se prične 23. junija t. l.: Glavni porotniki: Arh Gašper, posestnik in gostilničar, Boh. Bistrica; Adamič Anton, trgovec, Kranj. Stare Ivan, posestnik, Sp. Seničica; Urbanija Pavel, posestnik, Potoška vas; Bizjak Franc, posestnik, Vižmarje; Juvan Franc, posestnik in gostilničar, Olševk; Dreise Oton, tovarnar in posestnik, Ljubljana; Domicelj Miro, trgovec, Ljubljana; Jeršinovic Matija, posestnik, Kamna gorica; Krsnik Uroš,

posestnik, Ljubljana; Lenče Jernej, orož. stražm. v. p., Kleče; Javornik Jak., posestnik, Vel. Mlačevci; Rogič Jožef, posestnik, Zg. Lipnica; Babnik Valent, posestnik, St. Vid nad Ljubljano; Grad J., posestnik Vevče; Smuk Simom, tovarnar, Svetnje; Grošelj Alojzij, posestnik, Dobje; Ilvar Franz, posestnik in krojač, Ustje; Meglič Aleš, posestnik, Lom; Kotar Ivan, posestnik, Gabrovka; Avšič Andrej, posestnik, Sneberje; Košir Anton ml., posestnik in krčmar, Kovor; Zupan Iv., posestnik in gostilničar, Boh. Bela; Košmelj Josip, posestnik in mesar, Železniki; Vrtčanik Ivan, posestnik, Ljubljana; Rozman Ivan, posestnik, Bitnje; Gartoža Iv., posestnik in gostilničar, Sp. Zadobrova; Dolinar Ivan, trgovec, Poljane; Ankeleč Iv., posestnik in gostilničar, Sv. Ana; Mrhar Vid, posestnik Guncle; Štupica Franc, trgovec, Ljubljana; Zalar Rudolf, posestnik, Ljubljana; Furlan Martin, posestnik, Verbljenje; Kleindienst Ivan, posestnik in gostilničar, Predtrg; Martinec Anton, posestnik Ljubljana. — Namestniki porotnikov: Kačar Karel, zelar in posestnik, Ljubljana; Srebot Ivan, čevljar in posestnik, Ljubljana; Schwentner Leopold, knjigotizec, Ljubljana; Rojina Josip, krojač in posestnik, Ljubljana; Dobeic Oswald, trgovec in posestnik, Ljubljana; Čec Karel, tiskarski upravitelj in posestnik, Ljubljana; Rebolj Josip, ključavničar in posestnik, Ljubljana; Zalar Matija, pek, Ljubljana; Mihelič Josip, trgovec, Ljubljana.

dn Vojni ujetniki se smejo ženiiti. Hrvatska pokrajinska vlada je odpravila naredbo, ki je prepovedovala vojnim ujetnikom ženitev z jugoslovanskimi državljanicami.

dn Za koroške begunce je darovala Kranjska deželna banka v Ljubljani 1000 K.

dn 4% državno posojilo. Pri Kranjski deželni banki v Ljubljani je bilo do incl. 20. maja t. l. podpisanega nom. 2.917.500 K 4 odstot. državnega posojila. Podpisovanje se konča dne 1. junija t. l. Prosimo, da se nam prijave do tega časa dopošljejo.

dn Dražbeni oglas. Dne 4. junija 1919 ob 16. uri se bo predajalo potom javne dražbe v gozdarsko-gospodarskem uradu petrovaradinske imovne občine v Mitrovici približno 2500 meterskih stotov koruze in 300 meterskih stotov pšenice. Dražbeni pogoji so razvidni iz oglasa, ki je na mestni deski v Ljubljani.

dn Za koroške begunce je nabral pri rogaških Slovencih g. Zvonimir Korošec 307 K. — G. V. Vošnjak, Ptuj, je poslal v isti namen 200 K in g. R. Vodušek, Rače 15 K. Iskrena hvala!

Kulturni pregled.

kl Koncert Hane Pirkove-Igorove. V soboto zvečer se je hotela bivša članica Narodnega gledališča gđ. Hana Pirkova-Igorova posloviti od ljubljanskega občinstva s samostojnim koncertom. Iz neznanih vzrokov je nastopila na našem odru v operi le parkrat; slišali smo jo na gledališčnem koncertnem večeru. V letošnji koncertni sezoni smo imeli precej koncertov, včasih tri na kupu, sedaj vabi pomlad ljudi v naravo, zadnji koncerti so bili vsi malo obiskani. Tako sem vedel vnapej, da bo sobotni koncert skoro o razen. Edina dobra reklama zanj je bila nameravana otročja demonstracija proti Lajovičevim skladbam. Pa tudi na to naši sicer senzacijski ljudje niso sedli, tako da dvorana niti četrtino ni bila zasedena, kar je pač obžalovanja vredno. Imamo dovolj reproduktivnih umetnikov, ki s svojimi točkami radi briljirajo in ustrezajo dobršnemu delu občinstva ter si zagotovijo aplavz na aplavz. V čast si lahko steje gđ. Pirkova-Igorova, da je ni med njimi. Izbrala si je umetniško ambicioznejši spored, zanj skoraj pretežak. Zaposlavila je gmotno stran, svojo korist in je služila zgolj umetnosti, hrepeneč po napredku. Od Hoffmeisterove „Poletne noči“ do zadnje Lajovičeve „Kaj bi le gledal“ so bili vsi samospevi biseri novejših glasbene li-

terature, umetniške prve vrste absolutne umetniške vrednosti. Pirkova jih je pela lepo, občutno. Ravnikova „Melanholija“ z bujno moderno harmoniko in Lajovičeva „Mati in dete“ ste mi ugajali najbolj. „Kaj bi le gledal“ sem čul g. Lovšeto po peti lepše, temperamentnejše. Užitek vseh slovenskih samospevov mi je kalila edino nerazočna izgovarjava tekstov, ker tiskanih tudi ni bilo dobiti. Brez dvoma najlepše je Pirkova prednašala zanimivo Vitezslava Novaka: „U dobi noveho kralovstvi“. Bila je najboljša točka celega sporeda. Proti koncu koncerta se je pevka utrudila Smetanovo proročstvo iz slavne zgodovinske opere: „Libuša“ ni imela pravega šijaja in grandioznega značaja. Solistinja je spremljala na klavirju gđ. Gusta Doubravska, virtuozinja iz Prage, ki je tudi sama igrala par čeških stvari. Poslušalcev nas je bilo malo, smo pa ti s hvaležnostjo in veseljem priznavali umetniški uspeh izvajanj obeh koncertantk. Pirkovi Igorovi so poklonili štiri krasne šopke. Z. P.

kl „Tekma“. Opozarjamo ponovno, da se Anton Funtkova drama „Tekma“ uprizori danes, 27. maja ob 20. uri v dramskem gledališču. Snov je zajeta iz življenja umetnika. „Tekma“ hoče pokazati, kako umetnika ubija brezmejna častihlepnost. Neugodna sodba se mu zadirja v dušo, toda srce in užaljenost zaklepa vase in potem mu ne razjeda samo duha, nego tudi telo, dokler ne pride neizogibna katastrofa. „Tekma“ je tragedija častihlepnosti.

Zadnje vesti.

Demokratije proti trgovskemu ministru.

Belgrad, 26. maja. (Izv. poroč.) V političnih krogih splošno opažajo, da demokratije vedno hujše napadajo trgovskega ministra dr. Momčila Ninčiča. Napadajo ga zlasti, ker je naša valuta v zelo nizernem stanju in da se doslej še niso ukrenili nobeni potrebni koraki v varstvo valute.

Meje med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Belgrad, 26. maja. (Izv. poroč.) Vesti iz Pariza potrjujejo, da pripade Jugoslaviji Strumnica. — Strumniško okrožje je zelo važno tako v gospodarskem, kot v stratezičnem oziru. Tu so zelo bogati kraji. Jugoslaviji pripade dalje Caribrod pri Pirotu. V političnih krogih pričakujejo, da mirovna konferenca prizna vse obmejne zahteve Jugoslavije proti Bolgarski.

Slavist, prof. dr. Jagić.

Zagreb, 26. maja. (Izv. por.) Avstrijska vlada je slavistu prof. dr. Jagiću izplačala že ustavljeno pokojnino za mesec april in maj. Ministrski predsednik Stojan Protić je ponudil Jagiću začasno podporo 50.000 kron kot pomoč. Prof. Jagić je to ponudbo odklonil.

Splošna ofenziva proti boljševikom.

Petrograd pred padcem. — Dnevi strahote. — Poraz rdeče garde.

LDU Berlin, 26. maja. (ČTU.) Zadnje vesti iz Londona poročajo, da fiiski general Mannerheim petrograjsko rdečo armado popolnoma porazil in da je mesto neposredno pred padcem.

LDU Berlin, 26. maja. (DunKU.) „Vorwärts“ javlja iz Stockholma: Petrograjski begunci pripovedujejo, da imajo prebivalci v Petrogradu sedaj tako strašne dneve, kakršnih niso doživeli niti za časa revolucije. Na zapoved Sinovjevo je dal petrograjski brambni odbor postreliti množino oseb, ki so bili osumljeni protirevolucionarnega mišljenja. Ječe so prenapolnjene, deloma zapirajo osumljene v privatnih postojah.

LDU Praga, 25. maja. (ČTU.) Izredna diplomatska misija ukrajinske ljudske republike je ravnokar od tiskovnega urada iz Stanislavova prejela nastopno brzovajko: Dne 21. maja t. l. se jo začel na vseh frontah splošni napad na boljševike.

Poročilo nemško-avstrijske delegacije o dogodkih na Koroškem.

Nemci prosijo pomoči. — Dunajska vlada odklanja odgovornost.

LDU Saint Germain, 23. maja (DKU). Nemško-avstrijska mirovna delegacija je danes po majorju Bourgeoisu izročila tajništvu mirovnega kongresa nastopno ustmeno poročilo:

Po najnovejših, nemško-avstrijskih mirovni delegaciji došlih poročilih je položaj na Koroškem od dne do dne opasnejši, tako za deželo samo, kakor tudi za red v srednji Evropi. Jugoslovanske čete na eni strani in koroško prebivalstvo in narodna bramba na drugi strani, so vsled krajevnih prepričanj, glede katerih se ne more ugotoviti odgovornost, prešli k novim bojem. Ti izbruhli vretja, ki jih je povzročilo dolgo in tesnobno čakanje na mir, so dovedli do žalostnih, nepotrebnih posledic, da celo do obstrepanja mesta Spodnjega Dravograda in njegove okolice. Ti izbruhli vojne in iz tega izvirajoče bede samo ob sebi toliko pretrpeli kraji so že nekoliko dni izpostavljeni jugoslovanskemu topniškemu ognju. Nemško-avstrijska mirovna delegacija smatra kot svojo dolžnost, povdarjajoč nanovo potrebo in nujno željo nemško-avstrijskega naroda po najhitrejši rešitvi vprašanj, ki okupirajo in vznemirjajo naše javno mnenje, obrniti pozornost v Parizu k zastopanih velesil na dejstvo, da se v srednji Evropi bijejo krvavi boji, ki ogrožajo življenje in obstoj miroljubnega naroda. Tem nasilstvom pa bi se mogel potem enostavne izjave velesil Nemški Avstriji in jugoslovanski vladi, kakor tudi onim osebam, ki so sedaj v Ljubljani na krmilu, enkrat napraviti konec s tem, da se ji prenapravi konec s tem, da se ji prenapravi, da je vsak vojni postopek v neposrednem nasprotju z nameni, ki vodijo mirovni kongres, in da izidi teh napadov v nobeni smeri ne morejo dovesti do izpremembe končne ureditve mejnih vprašanj potom mirovne pogodbe.

Da se zamorejo razjasniti različna vprašanja, ki izsiljujejo konec sovražnosti, in da se uvidijo pomisleki, ki

so merodajni za naše predloge, prosim nemško-avstrijska delegacija, da blagovoli tajništvo mirovnega kongresa, da smejo državni kancler in dva člana delegacije na sestanku, ki se naj določi kakor hitro mogoče, odločilna dejstva predložiti zastopnikom, katere v to svrhu določijo velesile.

V očigled pravemu humaniternemu duhu, ki veje iz tega koraka, se nada nemško-avstrijska vlada, da se bo njena spomenjca blagohotno sprejele ter hitro in povoljno rešila.

Gospodarstvo.

g Trgovski promet med Jugoslavijo in Čehoslovaško je skoraj popolnoma prenehal, ker je kurz čehoslovaške krone za 60 vinarjev višji od naše.

g Velika zaloga gospodarskih strojev. V Rešici ob rumunski meji ima državno železniško društvo veliko zalogo gospodarskih strojev, ki so jih zasegale naše čete. Ker je pri nas pomanjkanje gospodarskih strojev, naj bi naše oblasti poskrbele, da se ti stroji prepeljejo v notranjost države.

g O čekovnem prometu. Marsikdo je še, ki ne ve, kako se pristopi k čekovnemu prometu. To je čisto priprosto! Treba je samo stopiti do prvega poštnega urada in tam zahtevati tiskovino za pristopno izjavo. Vsak poštni urad ima v zalogi in jih mora dati brezplačno strankam na zahtevo. Ta tiskovina se mora potem izpolniti. Obenem s prijavo se naroči tudi tiskovino t. j. čeke in položnice. Čekovni zvezek, ki ima 50 čekov, stane 6 K. V teh 6 K je zaračunana tudi kolkovina, zato ni treba čekov, ki jih izda čekovni urad v Ljubljani, več kolkovati, kakor se morajo drugi čeki ali menjice. Sto položnic stane tudi 6 K. Na pripisni izjavi se naj natančno napiše, koliko čekov in položnic se želi prejeti od čekovnega urada. Izpolnjena pristopna izjava naj se zopet odda poštnemu uradu in s tem je pristop k čekovnem prometu prijavljen. Sicer se pristopna izjava lahko pošlje tudi naravnost poštnemu čekovnemu uradu v Ljubljani pa je boljše, če se jo odda poštnemu uradu: prihrani se delo in stroške za zavitek.

Najboljše je, da se obenem s prijavo plača tudi temeljni vlog, ki znaša 100 K ter naročene položnice in čeke. Plača naj se kar s položnico, ki se drži pristopne izjave. Poštni čekovni urad prejme prijavo in jo pregleda. Če je pravilno izpolnjena, obvesti prosilca, da se mu je otvoril čekovni račun. Ob enem mu pa pošlje tri formulare. Na teh mora lastnik čekovnega računa poslati čekovnemu uradu podpise onih oseb, ki imajo pravico podpisovati čeke. Čekovni urad namreč primerja vedno podpis na čeku s podpisom, ki ga je poslal lastnik čekovnega računa čekovnemu uradu na teh formularih. Le, če so podpisi podobni, se izplača ček. Zato je tudi važno pri društvi kjer ima navadno predsednik ali pa blagajnik pravico, da sme podpisovati čeke, da naznanijo čekovnemu uradu nove podpise, če so izvolili novega predsednika ali blagajnika.

g Avstrijski Lloyd preide v italijanske roke. Avstrijski Lloyd, ustanovljen leta 1936, je imel koncem leta 1913 glavnic 28 milijonov kron in 30 milijonov obligacij ter 17 mil. v rezervi. Z ozirom na dejstvo, da je večina akcij tega podjetja v italijanskih rokah, postane to društvo veliko italijansko podjetje. — Neki italijanski bančni konsorcij je izsilil iz posesti inozemskih podjetij 120.000 delnic paroplovnega društva „Avstro-Americana“.

g Prepovedan uvoz iz Italije. Osrednje carinsko ravateljstvo je prepovedalo začasno uvoz iz Italije preko zasedenega ozemlja.

g Nova cena soli. Finančno ministertvo je odredilo, da stane od 1. junija naprej v državnih skladiščih 100 kg kamene soli 135 K, morske soli 120 K in industrijske soli 66 K.

Društvene Vesti.

g Iz poštinih krogov. Dočkali smo potrebno in zaželjeno združenje poštinih nameščencev: dovršeno tolikrat započeto delo! Po dovršenih pripravah in pogajanjih posameznih skupin, je sklical pripravljani odbor ustanovni občni zbor „Zveze poštinih organizacij in Ljubljani“ na dan 16. maja 1919, katerega so se udeležili vsi delegiranci posameznih organizacij. Pravila, katerih zaradi pomanjkanja prostora, priobčiti nemoremo,

so se sprejela. Navesti hočemo le kratko namen „Zveze“. Le potom „Zveze“ se bodo reševala vsa stanovanjska vprašanja, predlagale razne peticije, ista hoče sodelovati kot posvetilni faktor pri ureditvi poštnice uprave in je edina zastopnica vseh poštinih organizacij v stanovskih vprašanjih na zunaj; kratko malo, v „Zvezi“ se bodo koncentrirala in obravnavala vse delo, reševalo pritožbe in spore društev in posameznikov. Ista bo izdajala strokovni list, iskala stika s stanovskimi organizacijami bratov Srbov in Hrvatov in s stanovskimi organizacijami železničarjev in svrhu enotnega dela. Vse vloge posameznih včlanjenih organizacij se morajo odslajati vlagati pri „Zvezi“ poštinih organizacij in Ljubljani“ v roke tajnika „Franc Salehar, poštini asistent Ljubljana I.“ 1.) „Maturantsko društvo poštinih prometnih, računskih in čekovnih uradnikov v Ljubljani.“ 2.) „Društvo pragmatičnih poštinih uradnikov“ v Ljubljani. 3.) „Društvo poštarjev in poštinih odpravnikov, obojega spoľa v Ljubljani.“ 4.) „Društvo poštinih pristavov, oficijantov in aspirantov v Ljubljani.“ 5.) „Društvo poštinih adjunktov, oficijantov in aspirantov v Ljubljani.“ 6.) „Društvo poštinih poduradnikov, slug in seljskih pismoštev v Ljubljani.“ Širji odbor, v katerem so zastopani od vsake skupine po 3 člani in en namestnik je izvolil iz svoje srede ožji odbor, v kratkem se skliče skupščina vseh poštinih uslužbenec v Sloveniji na katero se bodo povabilo tudi bratska društva iz Srbije in Hrvatske. Tovariši in tovarišice Strjeni smo v mogočno organizacijo. Oprimimo se jo z vso ljubeznijo, požrtvovalnostjo in bratsko slogo. Če bomo složni in edini, potem nam je uspeh zagotovljen. Da pa bo v „Zvezi“ vsak posameznik našel pomoč in pravico nam jamči izvoljeni odbor!

g Shod železničarjev. Strokovni odsek progovnih nadziralcev in vseh mojstrov progovnodrževalne službe državne in južne železnice bodo imeli dne 1. junija 1919 v Ljubljani, v gostilni „Pri novem svetu“ važni sestanek. Začetek točno ob 15. uri Ker pridejo jako važne stanovske zadeve na razpravo, se računa s polno številno udeležbo. Pristop imajo samo že nastavljeni nadziratelji in mojstri.

g „Društvo drž. uslužbenecv kraljevine SHS na slovenskem ozemlju“ ima odborovo sejo dne 29. t. m. (v četrtek) ob pol dvanajstih v posvetovalnici mestnega magistrata. Tajništvo obenem nujno prosim, da mu izroče do tega dne vse za mudne organizacije članske sezname, brez katerih je popoln članski kataster nemogoč! Tudi članarino za II. četrtletje je treba nemudoma izročiti blagajniku.

g Česka obec v Ljubljani naznanja svojim članom kakor tudi od njih vpeljanim gostom, da se vršijo tudi redni sobotni sestanki začeni z dnem 24. t. m. v društveni sobi pri tličje na desno v „Narodnem Domu“

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Na delo!

Sistematično gonjo proti našemu listu so začeli brezdomovski rdečkarji in nekateri bivši avstrijski aktivni oficirji, ki se čutijo prizadete po naših člankih. Rdečkarji pozivajo po ostarjanih, na sestankih in celo javno na shodih boj dnevniku „Jugoslaviji“ ter zagajo s terorizmom tistim, ki ga bodo čitali. O slični gonji zoper naš list se nam poroča iz vojaških krogov, zlasti iz Celja. — Da, resnica oči kolje in verjamejo, da je mnogim neprijetna. Značilna pa je zarota brezdomovinskih rdečkarjev in nekaterih bivših avstrijskih oficirjev, lepa je ta družba, vredni so drug drugega! Prosim vse naše prijatelje, da kot protitež tej sistematični gonji zastavijo svoj vpliv ter agitirajo in razširjajo „Jugoslavijo“. Ne gre pri tem toliko za list „Jugoslavijo“ kakor pa za načela, ki jih zastopa in za nazore, ki jih razširja in utrjuje. Kdor se strinja z našimi načeli in nazori, naj smatra torej tudi za svojo dolžnost, da agitira za dnevnik „Jugoslavijo“, kajti le, če jo bodo čitale mase po mestih in na deželi, če jo bodo imeli v vsaki zasedni družini, v vsaki slovenski gostilni itd. bodo tudi prodrle načela in nazori, ki jih zastopa „Jugoslavija“, v vse plasti naroda in tako nam vstane nov rod prošet jugoslovanskega duha.

S praznimi besedami priznanja in hvale še ni veliko storjeno: na delo tedaj in agitirajte ter razširjajte „Jugoslavijo“. S tem nas najbolj uspešno podprete v boju zoper zaroto protinardnih in protidržavnih elementov.

Zahtevajte „Jugoslavijo“ po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah!

Našim naročnikom!

Jugoslavija velja za Ljubljano in po pošti:

celo leto	K 84.—
pol leta	„ 42.—
četrt leta	„ 21.—
na mesec	„ 7.—

Za inozemstvo:

celo leto	K 95.—
pol leta	„ 50.—
četrt leta	„ 26.—
na mesec	„ 9.—

Upravništvo „Jugoslavije“.

Vsemogočni Bog je včeraj poklical med svoje krilatce mojega sinčka-edinčka

Miljutinčka.

Pogreb bo danes popoldne. Odšel je k svojemu predobrem očetu.

V Ljubljani, 25. maja 1919.

Albina Radovan.

Prodaja se:

Prodaja se čisto nova modra obleka, barva temnomodra. Poizve se: Selo 38/l. levo. 644

Prodaja se salonska oprava. Kje, pove upravništvo. 642

Soda caustica K 8.— kg
Soda (cristal) 14 K. Suhe slive na vagone z izvoznico 440 K. — na malo brez pakovanja K 4.50 — K 5.— pekmez 8 K. Salama, klobase slanina K 30.— Vse vrste semena, vina slivovice jako ceno. Cenovnik zastoj. Prvo bos izvoz. podužec G. Vasiljevič, Tuzin. 651.

Kupi se:

Lokomobil na kolesih, sposobna za takojšnji obrat se išče za kupiti ali v posojilo. Ponudbe na „Tovarno umetnega škričevca Laško.“ 655.

Kupi se hiša, mala ali velika, v sredini mesta ali v okolici, ki bi imela nekaj vrta ali dvorišče Gospodar ki bi prodal ostane lahko v stanovanju. Ponudbe pod „hiša 1000.“ na upravo lista. 648

Kupim dobro ohranjeno risalno orodje. Proučajci naj se oglasijo pri Ličan, Bleiweisova cesta 20/l. 641

Službe:

Iščemo dva izkušena kurjača za parne kotle, trezna in solidna. Služba trajna. Ponudbe na upravništvo lista pod „Tovarna 101.“ 650.

Pridna, poštena deklica, lahko starejša, za vsa dela, ki je že služila, se sprejme v boljšo hišo v Ljubljani. — Naslov v upravništvu. 645

Dva silkarska pomočnika sprejme takoj Franc Jemc na Bledu. 652.

Razno:

1000 kron dam temu, kdor mi dobi stanovanje, obstoječe iz 2-3 sob s pritliklami v Ljubljani ali pa v najbližji okolici. Ponudbe pod „Nujno“ na upravništvo. 656.

Sprejmejo se dva ali trije gosposde na dobro domačo hrano. Cena po dogovoru. Poizve se v upravništvu.

Stanovanje ali veliki obrtniški prostori, lahko 20 sob, se lahko napravi pri že obstoječem poslojpu, ki se da zastoj za preureditev za nekaj let ali tudi prodaja. Preureditev bi bila lahka, ker je vse skoro novo in masivno z ano. Vse po dogovoru z lastnikom Anton Maverjem. Celovška cesta 26 (Hotel Vega) Sp. Šiška, pripravno tudi za urade, pisarne itd. 175

Trgovina se kupi ali pa vzame v najem, takoj ali pa pozneje v kakem večjem kraju Slovenije Ponudbe pod A. B. na upravništvu „Jugoslavije“ Ljubljana. 658.

Intelligentna udova išče gostilno ali malo trgovino na račun ali v najem. Pisma na podružnico „Jugoslavije“ v Celju. 649.

Pekarija se kupi ali pa vzame v najem v kakem večjem kraju Slovenije. Ponudbe pod „Pekarija“ na upravništvo „Jugoslavije“ Ljubljana 657.

Trgovina z mešanju blagom bi rada prevzela na račun ali v najem dobro trgovsko naobrazena, že enkrat kot samostojna voditeljica ter starejša moč te stroke. Prevzela bi tudi gostilno na enak način. Prijazni dopisi naj se blagovolijo poslati na upravništvo lista pod „1919.“ 637

Pristna ljubomerska vina, stara in nova, se točijo v gostilni

„Na škarpi“

Razpošilhajo se tudi po železnici nad 56 litrov. Cene zmerne, blago prvovrstno! Za obilen obisk in naročila se priporoča **JOSIP BOŽIČ** vinski trgovec in gostilničar Breg-Celje.

Kupim 10 vagonov modre galice 98%

Prva Jugoslovanska zaloga vseh živih na debelo za Kranjsko v Ljubljani **LJUDEVIT JAKOVLIČ** Rimska cesta števil. 19.

Najboljši uspeh imajo oglasi v „Jugoslaviji“, ker je zelo razširjena in jo vsakdo rad čita!

Išče se uradniška moč

ki je v lesni stroki popolnoma vešč. Nastop takojšen. Prijaviti se osebo: „Impex“, Mahrova hiša, prvo nadstropje.

Za tovarno pohištva od upognjenega lesa rabimo veččega, izkušenega

poslovnega upravitelja.

Samo prvovrstne moči, katere so v tej stroki že samostalno delale in se morajo izkazati z dobrimi spričevali, naj vpošljejo svoje ponudbe s prepisi spričeval in zahtevo plače pod „št. 101/II“ na upravo lista.

Svarilo.

v gradu v Konjicah ste bili v ponedeljek, t. j. 19. majnika t. l., vkradeni dve lepi, skoraj novi, s srebrom plitirani konjski opremi. Te opremi ste bili za velike konje ter okrašeni z knežjo krono. Sviri se toraj vsakogar pred nakupom tega blaga.

Knežvo oskrbništvu v Konjicah.

Celjskemu občinstvu

naznanjam, da sem s 15. majem t. l. prevzel vobče znano in priljubljeno pekarijo **Smarčan v Gosposki ulici** ter bodem isto vodil najsolidnejše. Postregel bodem občinstvu z vedno svežim in dobrim pecivom, katerega bode vedno dosti v zalogi.

Se priporoča

Fran Koren, pekovski mojster, Celje.

Celjskemu občinstvu

naznanjam, da sem otvoril mesarijo v hiši gosp. **Kürbisch** na Ljubljanski cesti. Imel bodem vsaki čas vsakovrstno sveže meso vsakemu po najnižjih cenah na razpolago. — Za obilen obisk se uljudno priporoča

FRANC PAULIN, mesar v Celju.

Našim cenj. dolgoletnim odjemalcem naznanimo, da jim ne smemo kvasa poslati, ker je celi izdelek kvasa od deželne vlade zaplenjen, ter smemo samo onim gosp. odjemalcem kvas pošiljati, kateri se v razdelilniku okrajnih glavarstev nahajajo. To radi reda tem potom naznanjamo, kajti nam je nemogoče vsakega posamezno obvestiti.

Tovarna kvasa, Račje.

! SVETLA !

Generalna reprezentanca za baterije, žarnice, elektrotehniko, (izdelek svetovne slovenske tvornice) za kraljestvo SHS

Janko Pogačar, Zagreb,

začasno Ljubljana, Ilirska ulica št. 29/1

Svežo koruzno moko in pšenične otrobe

razpošiljajo na odpremne izkaznice, ki se imajo naročbam priložiti

Sjedinjeni paromlini D. D. v Bjelovaru.

Nudiva

po najnižjih dnevnih cenah

Slivovko

Rum

Brinjevec, pristen.

Marmelado,

slivno in jabolčno,

Sveče, stearinske

v zavitkih.

Razne testnine

Riž i. t. d.

Vse od tukajšnega našega

skladišča.

Samo na debelo.

GREGORC & VERLIČ

Ljubljana

Cesta na Rudolfovo

železnico 7

(prej Buggenig).

Karbid

v vsaki množini dobavlja

Breznik & Fritsch

trgovina z železnino,

Ljubljana, Sv. Petra cesta 17

od 1. 5. t. l. dalje se nahaja

trgovina na Francovem nabrežju št. 1, poleg trgovine

I. C. Mayer pri frančiškanskem

mostu. 991

VINO

staro in novo,

slivovko, rum itd.

nudim po najnižjih cenah.

Kupujem

suhe gobe, dobre

vreče.

M. Rant, Kranj.

DRVA

meterska in na drobno klana,

suha, trda in mehka, v vsaki

množini,

APNO

na cele vagone, oddaja po

dnevnih cenah

F. & A. Uher, Ljubljana,

pisarna: Šelenburgova ulica 4,

zaloga: Slomškova ulica 12.

Telefon št. 117.

Pile 1059

 žage

orodje

za vse svrhe priporoča

ODON KOUTNY

špecialna trgovina jeklenine

in tehničnih potrebščin

Ljubljana, Kolodvorska

ulica št. 37.

Oferiramo

melasno krmo K 46

lanenetropine K 200

za 100 kg brez vreč.

HUTER & Co., d. z.

O. z. Medvode. 1129

Prima

bosanske slive

v sodih prodaja v komi-

siji, dokler traja zaloga,

trgovska špedicijska in

komisijska delniška dru-

žba „Balkan“ po K 5 30

za netto kg. Leseni sodi

po K 30— se ne sprej-

mejo nazaj. 113a

Vizitnice lične in po nizkih cenah priporoča **Žvezna tiskarna**

v Ljubljani, Stari trg št. 15.

Priporoča se trdka:

JOS. PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7

ob Ljubljani.

Tovarniška zaloga šivalnih strojev za vsako obrt in njih posameznih delov, igel in olja, ter drugega galanterijskega blaga.

Večja partija pisemskega papirja v pismih in kartonih ter ovitki za urade.

Trebamo za prompt dobavu

više vagona

vapna, cementa, eksera,

prutnog željeza kao i

-- zinkovnog lima. --

Ponude molimo slati na

Kovač i Stančić, Pitomača, Hrvatska.

GUIDO ZENARI TURIN

filijala v Trstu

telefon št. 3007

3007

Uvoz

in izvoz

konfekcije

za

gospode in dečke

Največja izbora

v zalogi.